

Undervisningsministeriet
2. januar 2007

**Notat om høringssvar på
udkast til forslag til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område
(Udbygning af anerkendelse af realkompetence på voksen- og efteruddannelsesområdet m.v.)
Lovforslag nr. L 94**

1. Generelt

Lovudkastet blev den 17. november 2006 sendt i høring hos 52 myndigheder, organisationer mfl. med anmodning om at indsende eventuelle bemærkninger snarest og med oplysning om, at høringssvar vil kunne indgå i det lovforberedende arbejde også efter lovforslagets fremsættelse.

Lovudkastet er desuden offentliggjort på Høringsportalen.

Af de 52 hørte parter har foreløbig 19 afgivet høringssvar. Derudover er der modtaget 10 høringssvar fra andre. Høringsliste med angivelse af, hvem der har svaret, er vedlagt som bilag 1.

2. Væsentlige bemærkninger til lovforslaget

Landsorganisationen i Danmark (LO)

LO er grundlæggende positiv over for lovforslaget. I LO's høringssvar kommenteres først og fremmest spørgsmålet om kvalitetssikring af realkompetencevurdering, herunder at realkompetencevurdering i forhold til en given uddannelse bliver identisk på alle uddannelsesinstitutioner. LO går ud fra, at Undervisningsministeriet fastsætter nærmere regler herom, og at ministeriet som led i lovovervågningen gennemfører en undersøgelse af, hvordan institutionernes løfter deres ansvar, allerede når loven har været i kraft i to år, med det formål at kunne justere mulige uhensigtsmæssigheder så tidligt som muligt.

Undervisningsministeriets bemærkning 1

- Som det fremgår af bl.a. de almindelige bemærkninger afsnit 2.6, vil vurdering og anerkendelse af realkompetence blive understøttet gennem ministerielle krav til redskaber, metoder og procedurer for kompetencevurdering. Undervisningsministeriet vil udarbejde administrative regler for uddannelsesinstitutionerne om mål, rammer og vilkår for at gennemføre en kompetencevurdering og løbende indsamle oplysninger som led i ministeriets tilsyn. Med lovforslaget foreslås indført adgang til at klage til en uvildig klageinstans over uddannelsesinstitutionernes faglige afgørelser om anerkendelse af realkompetence, hvor der ikke allerede er klageadgang, og hvor en klageadgang vurderes relevant. Endelig foreslås bestemmelser om vurdering og anerkendelse af realkompetence omfattet af lovovervågning med henblik på at vurdere, om de nye ordninger har den tilsigtede virkning og kvalitet. Der er sat en fire års frist herfor, idet bestemmelserne skal tages op til revision i FT-samlingen 2010-11. Undervisningsministeriet vurderer, at en frist på to år til at foretage en vurdering vil være for kort, men hvis det er hensigtsmæssigt kan den naturligvis ændres tidligere.

LO ønsker desuden en tydeliggørelse af kompetencebevisets gyldighed, samt at der tilføjes et fælles princip om, at dokumentation for realkompetence tilhører den enkelte.

Undervisningsministeriets bemærkning 2

- Et uddannelsesbevis for hele eller afsluttede dele af uddannelsen i overensstemmelse med reglerne for de enkelte uddannelser, der udstedes alene på grundlag af vurdering og anerkendelse af realkompetencer, får samme gyldighed som uddannelsesbeviser, der udstedes efter normalt gennemført uddannelse. Et kompetencebevis er en dokumentation for, hvad en uddannelsesinstitution har vurderet og anerkendt, at en persons realkompetencer svarer til i forhold til del(e) af et eller flere uddannelsesmål (men ikke hele eller afsluttede dele af uddannelsen, som der kan udstedes uddannelsesbevis for), kan anvendes enten som dokumentation over for en arbejdsgiver eller som grundlag for en realkompetencevurdering i forhold til adgang til, eller afkorting af, samme uddannelse.
- For så vidt angår bemærkningen om, at dokumentation inkl. beviser for realkompetencevurdering skal tilhøre den enkelte, gælder at selv om det ikke er nævnt eksplicit i alle love, så ligger det implicit som et generelt princip at dokumentation/bevis for realkompetencer er borgerens private ejendom på samme måde som et uddannelsesbevis er det.

FTF

FTF er enig i behovet for at indføre bedre muligheder for anerkendelse af realkompetence og forventer, at lovforslaget følges op af grundige drøftelser af realkompetencevurdering i forhold til de øvrige (heltids)uddannelser.

FTF har en række konkrete bemærkninger til lovforslaget. For det første finder FTF det uacceptabelt, at realkompetencevurdering for personer med en videregående uddannelse sker mod deltagerbetaling.

Undervisningsministeriets bemærkning 3

- Lovforslaget bygger på de principper om deltagerbetaling, der i forvejen er fastlagt i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse), dvs. at der altid er deltagerbetaling for deltagelse i videreuddannelse på videregående niveauer og som følge heraf også til realkompetencevurdering i forhold hertil. Med dette lovforslag fritages dog personer med uddannelse til og med erhvervsuddannelsesniveau for deltagerbetaling for individuel kompetencevurdering i forhold til videregående uddannelse i Videreuddannelsessystemet for Voksne (VVU og diplomuddannelse). Det sker for at fremme motivationen hos kortuddannede til at deltage mere i kompetenceudvikling i VEU.

Der næst mener FTF, at der centralt bør fastlægges krav til, hvordan en realkompetencevurdering skal foretages, fx ved at institutioner certificeres/akkrediteres til opgaven. Formålet er at sikre en ensartet udførelse og et ensartet niveau på landsplan.

Undervisningsministeriets bemærkning 4

- Der henvises til bemærkninger 1. Institutioner, der er godkendt til udbud af en uddannelse, er som princip også godkendt til at foretage realkompetencevurdering i forhold til uddannelsen. Det er naturligt, da realkompetencevurdering foretages med udgangspunkt i uddannelsesmålene. Der foreslås dog i flere love hjemmel til, at ministeren kan fratage en institution godkendelse til realkompetencevurdering ud fra en konkret vurdering.

FTF efterlyser en præcisering af, om der skal stilles krav om gennemførelse af den afsluttende eksamen/opgave.

Undervisningsministeriets bemærkning 5

- Om udstedelse af et uddannelsesbevis for en hel uddannelse kan ske udelukkende på grundlag af realkompetencevurdering, fastsættes i reglerne på de enkelte uddannelsesområder, idet det er forudsætningen, at realkompetencevurdering så vidt muligt skal være tilstrækkeligt grundlag.

FTF efterlyser endvidere en præcisering af, at en ansøger har ret til vejledning fra institutionen, hvis en institution afslår en ansøgers ønske om realkompetencevurdering, fordi institutionen skønner, at ansøgers kompetencer ikke står mål med kravene i uddannelsen.

Undervisningsministeriets bemærkning 6

- Det foreslås, at institutionen kan afslå at realkompetencevurdere en person, hvis kompetencer ikke eller kun i meget begrænset omfang svarer til uddannelsens mål eventuelt på et givet niveau, som den pågældende ønsker at blive vurderet i forhold til. Det er en forudsætning, at institutionerne i givet fald vil vejlede den pågældende om at søge om en vurdering på relevant niveau eller i forhold til relevant uddannelsesmål.

Med hensyn til vurdering af basale færdigheder i læsning, skrivning mv. på AMU bemærker FTF, at det bør fremgå, at det sker i samarbejde med VUC, som har viden og erfaring på området.

Undervisningsministeriets bemærkning 7

- I forbindelse med velfærdsaftalen er det aftalt, at mulighederne for at kombinere AMU og FVU skal forbedres, og at deltagerne i AMU får mulighed for at få testet deres læse- og skrivefærdigheder. Da VUC har ansvaret for FVU, forudsætter det et øget samarbejde mellem VUC og uddannelsesinstitutioner, der udbyder erhvervsrettet voksenundervisning. Dette fremgår også af det forslag til lov om ændring af lov om forberedende voksenundervisning, der også fremsættes i denne samling. Bemærkningerne til dette lovforslag nævner også, at der skal stilles krav til en obligatorisk test som screening i forhold til FVU. Denne test kan foretages på erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner, på VUC og andre udbydere af FVU. Testen inklusive tilhørende vejledning udformes sådan, at den både kan foretages af FVU-lærere og anvendes i tilbuddet om screening af basale færdigheder i arbejdsmarkedsuddannelserne, som foretages af AMU-lærere.

Endelig har FTF den bemærkning til den foreslåede hjemmel til at udbyde en kort praksisorienteret arbejdsmarkedsuddannelse i dansk som andetsprog og evt. andre uddannelser, at ”andre uddannelser” efter FTF’s mening bør udgå.

Undervisningsministeriets bemærkning 8

- Formålet med forslaget om hjemmel i lov om arbejdsmarkedsuddannelser er at udbyde en kort praksisorienteret arbejdsmarkedsuddannelse i dansk som andet sprog. Men samtidig sikres hjemmel til at udvikle andre arbejdsmarkedsuddannelser, der kun kan udbydes sammen med anden arbejdsmarkedsuddannelse for denne målgruppe, hvis der viser sig behov derfor i fremtiden. For eksempel ville der kunne opstå et behov for at udvikle en praksisorienteret kort uddannelse i faglig regning og matematik for flygtninge og indvandrere, der udelukkende understøtter gennemførelsen af anden specifik faglig arbejdsmarkedsuddannelse, fx hvis arbejdsmarkedsuddannelsen i faglig regning og matematik udgår.

Rådet for Mellemlange Videregående Uddannelser (MVU-rådet)

MVU-rådet er positivt over for lovforslaget, men finder det ligesom FTF u hensigtsmæssigt, at der opkræves deltagerbetaling for en realkompetencevurdering for personer, der har en uddannelse over erhvervsuddannelsesniveau. Ligeledes (som FTF) anbefaler rådet en akkreditering af de uddannelsesinstitutioner, der foretager realkompetencevurdering, således at der sikres ensartede realkompetencevurderinger af høj kvalitet.

Undervisningsministeriets bemærkning 9

- For så vidt angår deltagerbetaling henvises til Undervisningsministeriets bemærkninger 3.
- For så vidt angår sikring af ensartede realkompetencevurderinger etc. henvises til Undervisningsministeriets bemærkninger 1.

Dansk Industri (DI)

DI er positiv over for lovforslaget, men finder det uhensigtsmæssigt, at realkompetencevurderingen umiddelbart foretages af uddannelsesinstitutioner, som står i en dobbeltrolle som både udbyder og vurderingsinstans. DI finder det ikke dokumenteret, at en konstruktion med formel klageadgang vil være garant for en reel realkompetencevurdering. Det bør således sikres, at udviklingen i antallet af klager og disses afgørelser følges nøje.

Undervisningsministeriets bemærkning 10

- Om institutionernes uvildighed i udførelsen af realkompetencevurdering henvises til bemærkninger 1 om central fastsættelse af krav til realkompetencevurdering og kvalitetssikring i øvrigt, herunder om adgang til at klage til en uvildig klageinstans over uddannelsesinstitutionernes faglige afgørelser om anerkendelse af realkompetence. Udviklingen i antallet af klager mv. vil blive fulgt i Undervisningsministeriets løbende tilsyn og i relation til lovovervågningen.

DI finder det principielt betænkeligt, hvis finansiering af merudgifter inden for rammerne afsat til erhvervsrettet voksen- og efteruddannelserne betyder, at der dermed igangsættes en udvikling mod udhuling af de afsatte midler, ikke mindst i lyset af ønsket om at styrke den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesindsats.

Undervisningsministeriets bemærkning 11

- Merudgifter til øget realkompetencevurdering finansieres af ekstra midler afsat i forbindelse med ”Aftalen om udmøntning af globaliseringspuljen”. På AMU-området er der afsat en ekstra bevilling på i alt 9 mio. kr. i 2007-09 til øget aktivitet. Merudgifter til korte fagunderstøttende AMU-uddannelser i dansk som andet sprog mv. finansieres inden for den eksisterende ramme til erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse med henblik på at styrke VEU-indsatsen for beskæftigede med dansk som andet sprog.

Forstanderforeningen for VUC

Forstanderforeningen ønsker, at det bliver muligt for VUC at komme med i arbejdet med at foretage realkompetencevurderinger inkl. økonomi og i samarbejde med øvrige udbydere af realkompetencevurderinger allerede nu, selv om ændringen på VUC-området først træder i kraft pr. 1. august 2008.

Undervisningsministeriets bemærkning 12

- Det kan oplyses, at Undervisningsministeriet iværksætter forsøgs- og udviklingsarbejde vedrørende kompetencevurdering på VUC-området i foråret 2007.

Undervisningsministeriets bemærkning 13

- Om øget samarbejde mellem VUC og øvrige udbydere af realkompetencevurdering henvises til bemærkninger 7.

Aarhus Universitet (hørt via Rektorkollegiet)

Universitetet har bemærkninger til enkelte bestemmelser i lovforslaget. For det første savner universitetet i lovforslaget en konkret angivelse af niveauet for de uddannelser, der er adgangsgivende til de videregående niveauer i Videreuddannelsessystemet for Voksne, og som en realkompetencevurdering foretages i forhold til.

Undervisningsministeriets bemærkning 14

- Undervisningsministeriet har ikke modtaget tilsvarende forslag om at ændre formuleringen af bestemmelsen om adgangskrav i loven og finder ikke, at Aarhus Universitet har anført en afgørende begrundelse for at ændre den.

Universitetet har endvidere et konkret ændringsforslag vedr. klagefristen.

Undervisningsministeriets bemærkning 15

- Den klagefrist, der er foreslået i lovforslaget, svarer til den klagefrist, der i øvrigt gælder for afgørelser, der kan indbringes for Kvalifikationsnævnet, og som i øvrigt er en almindelig klagefrist.

Universitetet foreslår, at ikrafttræden udskydes til 1. august 2008 af hensyn til mulighed for forberedelse.

Undervisningsministeriets bemærkning 16

- Det har været et generelt ønske, at udbygning af realkompetence i voksen- og efteruddannelserne skal træde i kraft pr. 1. august 2007. Forslaget om at udskyde ikrafttrædelse for VUC hænger sammen med, at der er iværksat en planlagt fornyelse af almen voksenuddannelse, og at lovforslag herom forventes fremsat i indeværende folketingssamling.

Universitetet endelig peger på behovet for samarbejde om afgrænsning i forhold til masteruddannelser.

Undervisningsministeriets bemærkning 17

- Det er forudsat, at masteruddannelse ikke er omfattet af dette lovforslag, jf. også de almindelige bemærkninger afsnit 2.2 Hovedelementer i udbygningen, hvor det nævnes at der indføres adgang til individuel kompetencevurdering i videregående voksenuddannelse (VVU) og diplomuddannelse. Undervisningsministeriet vil med et ændringsforslag sikre en præcisering heraf i lovteksten.

De Samvirkende Invalideorganisationer inkl. Dansk Handicapforbund

DSI er generelt positive over for lovforslaget, men peger på behovet for, at det præciseres i lovgivningen, hvordan uddannelsessektoren lever op til sektoransvarligheden. De uddannelsesinstitutioner, som ikke har tilstrækkelig faglig kapacitet, bør efter DSI's mening pålægges at indhente handicapfaglig bistand, når mennesker med handicap søger om realkompetencevurdering, ligesom klageinstansen må være forpligtet til at indhente handicapfaglig bistand, fx gennem repræsentation af DSI. DSI ønsker endvidere en præcisering af, at taxameterbevillingen også omfatter realkompetencevurdering af personer, der har behov for hjælpemidler og anden form for specialpædagogisk støtte.

Undervisningsministeriets bemærkning 18

De eksisterende regler om specialpædagogisk støtte på de respektive uddannelsesområder tilsigtes ikke ændret med dette lovforslag.

Undervisningsministeriet vil understøtte institutionernes arbejde med at foretage en individuel realkompetencevurdering, der gennem valg af metoder og tilrettelæggelse i videst muligt omfang kan tage hensyn til ansøgenes forudsætninger. Ministeriet vil ligeledes indsamle oplysninger om institutionernes arbejde hermed som led i ministeriets tilsyn.

Foreningen af Daghøjskoler i Danmark

Foreningen er meget positiv over for lovforslaget, men det forekommer foreningen usikkert, om lovforslaget indebærer en incitamentsstruktur for kompetencevurderinger og godskrivning, der er tilstrækkelig økonomisk attraktivt for institutionerne til også at prioritere indsatsen over for kortuddannede og herunder give godskrivning for realkompetence.

Undervisningsministeriets bemærkning 19

- Det er ministeriets vurdering, at der med lovforslaget er tilstrækkelige økonomiske incitamenter for institutionerne til at foretage realkompetencevurdering og godskrivning af realkompetence også for kortuddannede. I den forbindelse kan henvises til den eksisterende store aktivitet i forbindelse med individuel kompetenceafklaring på AMU.

Foreningen mener i øvrigt principielt, at fri og gratis adgang til realkompetencevurdering for kortuddannede også burde gælde ledige.

Undervisningsministeriets bemærkning 20

- De økonomiske vilkår for kortuddannede lediges deltagelse foreslås ikke ændret med dette lovforslag. Personer, der er omfattet af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om aktiv socialpolitik, får som hidtil finansieret deres eventuelle deltagelse i realkompetencevurdering af aktiveringsmyndigheden. Ledige med ret til 6 ugers selvvalgt uddannelse får finansieret deres deltagelse i individuel kompetenceafklaring til AMU og evt. individuel kompetencevurdering til GVV af Undervisningsministeriet inden for rammen for erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse.

Informationsindsamling og evaluering bør endvidere efter foreningens mening tilrettelægges, så det kan vurderes, hvordan henlæggelse af realkompetencevurdering til uddannelsesinstitutionerne har påvirket omfanget af realkompetencevurderinger og de resultater, der kommer ud af dem.

Undervisningsministeriets bemærkning 21

- Der henvises til bemærkninger 1.

LOF (oplysningsforbund)

LOF er positiv over for lovforslaget, men foreslår ligesom Foreningen af Daghøjskoler at realkompetencevurdering undtages fra betaling også for kortuddannede ledige.

Undervisningsministeriets bemærkning 22

- Der henvises til bemærkninger 20.

LVU (Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere)

LVU er positiv over for lovforslaget. LVU forudsætter, at de ekstra administrative arbejdsopgaver inddrages i fastsættelsen af taxametret til dækning af realkompetencevurderinger.

Undervisningsministeriets bemærkning 23

- Uddannelsesinstitutionerne får finansieret udgifterne til at gennemføre realkompetencevurderinger igennem statslige tilskud.

Ligesom forstanderforeningen for VUC fremhæver LVU betydningen af, at VUC er med i arbejdet med realkompetencevurderinger allerede nu, selv om den nye ordning først træder i kraft i 2008.

Undervisningsministeriets bemærkning 24

- Der henvises til Undervisningsministeriets bemærkning 12 om forsøgs- og udviklingsarbejde i 2007.

LVU foreslår ligesom Foreningen af Daghøjskoler, at realkompetencevurdering bliver gratis også for kortuddannede ledige.

Undervisningsministeriets bemærkning 25

- Der henvises til Undervisningsministeriets bemærkning 19.

LVU har ligesom FTF konkrete bemærkninger om vurdering af basale færdigheder på AMU, hvor det efter LVU's mening bør fremgå, at det sker i tæt samarbejde med VUC.

Undervisningsministeriets bemærkning 26

- Der henvises til Undervisningsministeriets bemærkning 7.

Ligeledes som FTF har LVU en konkret bemærkning til den foreslåede hjemmel til at udbyde en kort praksisorienteret arbejdsmarkedsuddannelse i dansk som andetsprog og evt. andre uddannelser, hvor andre uddannelser efter deres mening bør udgå.

Undervisningsministeriets bemærkning 27

- Der henvises til Undervisningsministeriets bemærkning 8.

Med hensyn til forslaget om fagunderstøttende AMU-uddannelse i dansk som andetsprog finder LVU, at det ikke er den bedste løsning for denne gruppe, der først bør sikres et grundlæggende niveau i dansk, hvortil der forudsættes uddannede lærere i dansk som andetsprog.

Undervisningsministeriets bemærkninger 28

- Undervisningssproget på AMU er dansk, og det forudsættes, at deltagerne har danskkundskaber på et vist niveau for at kunne deltage. Med forslaget vil flere personer med dansk som andet sprog have mulighed for at gennemføre faglig arbejdsmarkedsuddannelse.

Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS)

DFS er meget positiv over for lovforslaget. Konkret foreslår DFS, at der altid fastsættes krav til kvalifikationsprofilen for de personer, der gennemfører realkompetencevurdering til uddannelserne, i modsætning til lovforslagets formulering om at der kan fastsættes bestemmelser herom

Undervisningsministeriets bemærkninger 29

- Med forslaget får undervisningsministeren hjemmel til at fastsætte administrative regler om individuel kompetencevurdering, herunder om mål, rammer og vilkår for at gennemføre kompetencevurdering samt krav til kvalifikationer for personer, der skal foretage vurderinger. De foreslåede hjemmel i de respektive love vurderes at være tilstrækkelige til at opfylde dette formål.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA)

FA er positiv over for lovforslaget, men er betænkelig ved, at det fortsat er den uddannelsesinstitution, der udbyder uddannelsen, der skal tage stilling til realkompetencevurdering og anerkendelse til uddannelsen, og at det er usikkert, om klageadgang er tilstrækkelig garanti for en uvildig vurdering, som snare burde sikres under selve processen.

Undervisningsministeriets bemærkning 28

- Om institutionernes uvildighed i udførelsen af realkompetencevurdering henvises til Undervisningsministeriets bemærkning 9, jf. også bemærkning 1 om central fastsættelse af krav til realkompetencevurdering og kvalitetssikring i øvrigt.

FA har særlige bemærkninger til videreførelsen af hjemlen i § 15 i lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne til at fastsætte regler om, at andre uddannelser, herunder private, kan give adgang til de videregående uddannelser i videreuddannelsessystemet, idet FA går ud fra, at Undervisningsministeriet nu vil udnytte den til en reel mulighed for, at private uddannelser kan blive adgangsgivende i det offentlige videreuddannelsessystem, jf. drøftelse i trepartsudvalget.

Undervisningsministeriets bemærkninger 29

- En ansøgers kompetencer inkl. uddannelsesmæssige kompetencer fra private uddannelser, indgår i en individuel kompetencevurdering (realkompetencevurdering), som foretages af uddannelsesinstitutionerne. Der er ikke aktuelle planer om at fastsætte regler om bestemte private uddannelser som adgangsgivende til bestemte VVU eller diplomuddannelser.

3. Undervisningsministeriets sammenfattende bemærkning

Sammenfattende bemærker Undervisningsministeriet, at de modtagne høringssvar ikke giver anledning til ændringer af det fremsatte lovforslag, bortset fra et ændringsforslag med henblik på at sikre en præcisering i lovtæksten af, at masteruddannelser ikke er omfattet.